

**Uunga siunnersuut: Kommunalbestyrelsinut, nunaqarfinni aqutsisunut
ilagiillu sinniisaannut qinersisarnerit pillugit
Inatsisartut inatsisaat nr. x, xx.xx 2012-imeersoq**

pillugu

Inatsisinut Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerpeqarnerani saqqummiunneqartoq

Suliarinninnermini Inatsisinut Ataatsimiititaliap ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Isak Hammond, Inuit Ataqtigiit, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Justus Hansen, Demokraatit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Doris Jakobsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Kristian Jeremiassen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Juliane Henningsen, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Harald Bianco, Inuit Ataqtigiit

1. Siunnersuutip imarisaa

Inatsisissatut siunnersuutip pingaarnertut sammisai nassuiaatitaani nalinginnaasuni imm. 2.2-mi nassuiaatigineqarput.

2. Paasissutissat ataatsimiititaliap inatsisissatut siunnersuummik suliarinninnerani ilanngussat

Siunnersuut tusarniaassutigineqarsimavoq. Piffissap tusarniaaffissatut killiliussap qaangiunerani, Kanukokamit kommuninillu tusarniaanermi akissutinik Naalakkersuisut tigusaqarsimangillat, pissutsit arlallit siunnersuummut pingaarutillit eqqartuiffiginissaannut suli piffissamik pisariaqartitsisoqarmat. Kanukokamit kommuninillu tusarniaanermut akissutinik arlalinnik Inatsisinut Ataatsimiititaliap tamatuma kingorna tigusaqarpoq.

Aammattaaq Kanukoka ataatsimiititaliamut sassartinneqarsimavoq.

Kanukokamit kommuninillu isummat saqqummiunneqartut eqikkarnerinik Naalakkersuisut allakkiatigut Inatsisinut Ataatsimiititaliamit nassinneqarput, Naalakkersuisullu taakku pillugit oqaasaqaateqarnissaannik qinnuteqarfigalugit. Allakkiaq Naalakkersuisullu akissuteqaataat isumaliutissiisummut uunga ilanngussatut 1-itut 2-tullu ikkunneqarput.

3. Inatsisinut Ataatsimiititaliap oqaaseqaatai

Ajornartorsiutit, Kanukokamit kommuninillu, kiisalu Naalakkersuisut saqqummiussissutaani, qaqqinneqartut arlallit, Inatsinut Ataatsimiititaliap malittuani samminiarpai.

3.1. Kommunimut qinersisinnaatitaanerup killilerneqarnera.

Danmarkimi innuttaasuseqanngitsunut kommuninut qinersisinnaanerinut piumasaqaataasut siunnersuutikkut sukannernerulersinneqarput.

Innuttaasut Danmarkimi innuttaasuseqanngitsut maani najugaqartut naalagaaffiup iluani ukiuni pingasuni najugaqareersimagunik, qinersinissaq minnerpaamik qaammatit arfinillit sioq-qullugit nunatsinni aalajangersimasumik najugaqarsimagunik, maleruagassat maannamut atuuttut malillugit kommuninut qinersisinnaatitaapput.

Nunani avannarlerni innuttaasuseqartunut tunngatillugu, qinersinissaq sioqqullugu minnerpaamik ukiuni pingasuni nunatsinni aalajangersimasumik ataannartumillu najugaqarsimanissamik piumasaqaatitaqarnermigut siunnersuut sukaterinermik nassataqarpoq.

Nunani avannarlerni innuttaasuseqanngitsut, qanorluunniit sivisutigisumik nunatsinni najugaqarsimagaluarunik, siunnersuut aqqutigalugu kommuninut qinersisinnaatitaanissamut mat-tunneqarluinnarput.

Sanaartornissamut ukiuni arlalinni ingerlanneqartussamut atatillugu nunanit allanit amerlasoorsuullutik suliartorlutik nunamut maanga nuullutik tikerartussanut naleqqiullutik innuttaasut najugaqavissut ikinnerussuteqaleratarsinnaanerit pinaveersaartinniarlugu inatsisip nas-suiaatitai malillugit sukaterinissaq siunnersuummi siunertaavoq. Maannakkut nunatsinni inuit kommuninut qinersisinnaatitaasut 44.000-it missilioraat inatsisip nassuiaatitaani paasissutis-siissutigineqarpoq, piumasaqaatilli sukaternissaat Naalakkersuisunit pisariaqartutut nalilerneqarpoq.

Siunnersuutip taamatut iluseqarluni inunnut Danmarkimi innuttaasuseqanngitsunut, ukiunili arlaqartuni nunatsinni najugaqarsimasunut, nunamullu ilisimasanik, sulinermik akileraarutin-illu tunniussisimasunut naammaginangitsumik sunniuteqarnera, Kanukokamit tassunga tunngatillugu oqaatigineqarpoq. Taakku inuit qinersisinnaatitaanertik annaasavaat. Siunnersuut nunat avannarliit akornanni ileqqusumik atorunnaartitsisutut Kanukokap tungaanit aamma tikkuarneqarpoq, tassami nunani avannarlerni innuttaasut nunani avannarlerni allani sivisuumik najugaqarsimanissamik piumasaqaatitaqanngitsumik nunani avannarlerni kommu-ninut qinersisinnaatitaapput. Taamaammatt siunnersuutip siunertaa allatut iliorluni angunia-rneqarnissaa Kanukokamit kaammattuutigineqarpoq.

Europamiut isumaqatigiissutaat (Den Europæiske konvention) 5. februar 1992-imeersoq nunani allamiut naalakkersuinikkut najukkami suliaqarsinnaanerannut atatillugu, naalagaaffiit akuersisut nunanut allamiunut tunngatillugu, pineqartorlu qinersinissaq sioqqullugu ukiuni tallimani inatsisit naapertorlugit nunami najugaqarsimappat sumiiffimmi nunaqqavissut naligalugit qinersisinnaatitaanermut qinigassanngortissinnaanermullu pisinnaatitaaffilissallugit najukkami oqartussaasut pisussaaffilerpai. Isumaqatigiissut pineqartoq Danmarkimit akuersisutigineqarnikuuvoq, kisianni nunatsinnut tunngatillugu nangaanartoqartillugu. Inatsisartut isumaqatigiissummik saqqummiussivigineqarnikuunngillat, taamaattumillu nunatta qanoq annertutigisumik akuutinneqarnissanik isummernissamut periarfissaqarsimanatik.

Isumaqatigiissut – soorlu aamma Europami naalagaaffiit akornanni inuit pisinnaatitaaffii pilugit isumaqatigiissut (Den Europæiske menneskerettighedskommission) taamaattoq – Europarådikkoorlugu tamat oqartussaaqataanerat inuit pisinnaatitaaffiilu siuarsarniarlugit sorsunnersuup kingulliup kingorna isumaqatigiissusiaavoq.

Inatsisissatut siunnersuut taamatut iluseqarluni akuerineqassappat, nunarput isumaqatigiissummut ilaatinneqarnissamut mattunneqassaaq. Akerlinganilli nunani avannarlerni innuttaasuseqanngitsunut taamaallaat qinersinissaq sioqqullugu ukiuni tallimani aalajangersimasumik ataannartumillu nunatsinni najugaqarsimanissamik piumasaqaateqarnermik sukaterineq taamaallaat kinguneqassappat, tamanna atuutissanngilaq.

Inatsisinut Ataatsimiititaliaq tamanna aallaavigalugu, Nuummi saviminissarsiorfimmik pilersiteratarsinnaanermut atatillugu sanaartornissap Maniitsumilu aluminiummik aatsiterivissamik pilersiteratarsinnaanermut atatillugu sanaartornissap, ukiut tallimat sinningaatsiarlugit ingerlanissaat Naalakkersuisunit naatsorsuutigineqarnersoq, Naalakkersuisunit apeqquteqaateqarpoq, taamaanngippallu siunertamut Naalakkersuisunit erseqqissarneqartumut kiisalu inuit ukiuni amerlasuuni najukkami innuttaaqataasimasut tamat oqartussaaqataanerannut peqataanissaannut mattussinnginnissamik iluaqusiisussamik, ukiunik tallimanik piumasaqaateqarneq oqimaqatigiissaakkamik iluarsiiisutitut Naalakkersuisunit isigineqarnersoq.

Apeqqutinut 9-mut 10-mullu Naalakkersuisunit akissuteqaatit Inatsisinut Ataatsimiititaliamit innersuussutigineqarput, innuttaasunut nunanit avannarlerninngaaniinngitsunut ukiuni tallimani atasuinnarmik najugaqarsimanissamik piumasaqarneq, siunnersuutip siunertaanik angusaqarnissamut naammannersut nalilissallugu Naalakkersuisut naammattunik misilittagaqanngitsut, ilaatigut tassani erserpoq. Sanaartornermi nunanit allanit suleqataasut qanoq amerlatigisut kingorna ingerlatsinermi ingerlaqqiinnassanersut, Naalakkersuisunit nalilerneqarsinnaanngilaq.

Tamatumunnga atatillugu ataatsimiititaliap oqaatigissavaa “Kalaallit Nunaanni ingerlatassanik annertuunik piviusunngortitsinissamat sinaakkutissatut atugassarititaasut pillugit nasuiaammi” (UPA 2012/50) ersermat, suliassat marluusut (Nuummi saviminissarsiorfissap Maniitsumilu aluminiuliorfissap) ataatsikkut sanaartorneqarnerisigut suliffissanik 4.700-ut pallillugit amerlassusilinnik tapiisuteqarnissaat, ingerlatsinerullu nalaani suliffiit 1650-it missaaniissasut ilimanartoq. Saviminissarsiorfissamik sanaartornerup ukiunik pingasunik, kiisalu aluminiuliorfissamik sanaartornerup ukiut tallimat - arfineq marlullu akornanni sivi-sussuseqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq. Sanaartornerup nalaani sulisussanik naammattumik piginnaasalinnik annertuumik amigaateqartoqassaaq. Amigaateqarneq, sulisussanik amerlasuunik avataaneersunik atuinissamik pisariaqalersitsisussaq. Tamatuma akerlianik ingerlatsinermi amigaateqarneq annikinnerussaaq. Taamaattorli piffissami qanoq sivisutiginersumi sulisunik avataaneersunik atuinissaq pinngitsoorneqarsinnaassanngilaq.

Ingerlaatsinerup nalaani Nuummi Maniitsumilu sulisut pingajorarterutaat kalaallinik inuttalernerqarpata, pilersaarutini marluusuni avataanit suliartortut inuit 1.100-ut missaannik taamaallaat amerlassuseqassapput. Tamanna Kommuneqarfik Sermersuumi qinersisinnaasunut 16.000-it missaannik amerlassusilinnut Qeqqatalu kommuniani qinersisinnaasunut 7.000-it missaanni amerlassusilinnut naleqqiullugu isigineqassaaq.

Nunani avannarlerni innuttaassuseqanngitsunik maani najugalinnik kommunimut qinersisinnaatitaanerannik atorunnaarsitsinermik (aamma nunani avannarlerni innuttaassuseqartunik danskiunngitsunik kommunimut qinersisinnaanermik killiliinermik) oqaatigineqareersutut najugaqavissut, nunanit allanit suliartorlutik nuuttunut naleqqiullutik, ikinnerussuteqalernissaasa pinaveersaartinneqarnissaa Naalakkersuisunit siunertarineqarpoq, inatsisissatut siunnersuutip nassuiaatitaani nalinginnaasuni imm. 2.2. malugiuk:

“Sumiiffinni innuttaasut nunanit allanit suliartorlutik annertunerusumik nuuttoqarneratigut ikinnerussuteqalersinnaassannginnera qinersisinnaanermi piumasaqaatinik sukannerulersitsinermik siunnersuuteqarnikkut anguniarneqarpoq. Assersuutigineqarsinnaavoq Nuummi saviminiliassamik puaaffeqalissappat, Maniitsumi aluminiuumimik aatsitsiviliortoqassappat imaluunniit nunatta avannaani uuliasiornermik suliaqartoqarnerani. Assigisaanik suliaqartoqarneratigut sanaartornikkut suliaqarnerit siunissami ukiunik arlalissuarnik sivi-sussuseqarnissaa ilimagisariaqarpoq..”

Suliniutinut marluusunut avataanit tikisitanik sulisussanik atorfissaqartitsinerup Naalakkersuisunit nassuiaatigineqarnera naapertorlugu, nunanit avannarlerneersuunngitsunut ukiuni tallimani atasuinnarmik najugaqarsimanissamik piumasaqaat eqqunneqassappat, imak anner-tutigissanngilaq najugaqavissut kommunalbestyrelsinut qinersinermi ikinnerussuteqalersin-

naallutik. Tassami taamatut piunasaqaateqartoqanngikkaluarpalluunniit, innuttaasut najugaqavissut ikinnerussuteqalernissamat ulorianartorsionersut apeqqutaavoq.

Tassunga ilaavoq, suliaassani angisoorsuarni illuliortiterneq sanaartornerlu pillugit Inatsisartut inatsisaattut siunnersuummi (UKA 2012/110) inatsisip nassuiaatitaani ima allassimavoq:

Nunani allamioq Kalaallit Nunaanni ukiuni arfineq marlunni inatsisit naapertorlugit najugaqarsimappat, piffissamilu pineqartumi tamarmiusumi sulineq inuussutisarsiornerlu pissutigalugit najugaqarnissamat akuersissummik peqarsimalluni, tak. nunani allamiut pillugit inatsimmi Kalaallit Nunaannut atuuttumi § 9, imm. 2, nr.3, suleriaaseq aallaavigalugu nunani allamioq [nunani allamiut pillugit inatsimmi Kalaallit Nunaannut atuuttumi] § 11, imm. 4 naapertorlugu ataavartumik najugaqarnissamat akuersissummik angusaqarsinnaavoq. Najugaqarnissamat akuersissummut tunngaviusoq ukiuni arfineq marlunni tamarmiusuni pingaarnerusutigut allanngor-simassanngilaq, soorlu aamma piffissami killiligaanngitsumik najugaqarnissamat akuersissummik pissarsinissamat piunasaqaatit sinneri eqqortinneqarsimasussasut.

*Suleriaatsip immikkut ittup tamatuma nunani allamiunut suliniummi angisuumi sanaartornerup nalaani sulilernermut atatillugu najugaqarnissamat akuersissummik tunineqartunut atuunnissaa siunertaanngilaq. Pineqartoq tassaassaaq najugaqarneq, suliniummi angisuumi sanaartornerup nalaanut piffissap tungaatigut killilersimaneqartoq. **Nunani allamiut ataasiakkaat Kalaallit Nunaanni ataavartumik najugaqarnissartik anguniarlugu Kalaallit Nunaannukartarnissaat siunertaanngilaq. Siunniunneqartutut najugaqarnerat najugaqarnerugallarnertut issaaq. Suliniutitut tamakkununnga sanaartornerit ingerlanneranni ukiunik marlunniit tallimanut sivisussuseqartuni paarlakaajaannermik aaqqissuussinernut atatillugu qaammatinik 6-12-inik sivisussusilimmik najugaqartarnerit pineqarput. Tamatuma pissutigisaata assigisaanik pissuteqarluni taamatut najugaqarnissamik akuersissut katissimasanut meeqqanillu ilaqutariittut kattussisoqarsinnaanngilaq.** (Ataatsimii-titaliap erseqqissaataa)*

Paasissutissat taakku ilumoorpata, nunatsinni suliaassani annertuuni sulisorineqartut nunani avannarlerni innuttaassuseqanngitsut, ullumikkut maleruagassat atuuttut malillugit nalinginnaasumik kommunimut qinersisinnaanissaminut periarfissaqanngereerput. Tassami nunani avannarlerni innuttaasuseqanngitsut **Naalagaaffimmi minnerpaamik ukiuni pingasuni aalajangersimasumik najugaqarsimagunik, qinersinissarlu sioqqullugu qaammatini arfinilinni nunatsinni aalajangersimasumik najugaqarsimagunik** aatsaat kommunimut qinersinnaatitaaneq angussavaat.

Kommuninut qinersisinnaanermut piumasaqaatinik atuuttunik sukaterinissaq ilumut pisari-aqartinneqarnerisq, tamakku tunuliaqataralugit qularnartutut isikkoqarpoq.

Naalackersuisut siunnersuutaat allanngortinnagu akuersissutigineqassappat, angutip arnarlunniit nunat avannarliit arlaanni innuttaassuseqanngitsup nunatsinni najugaqalersimasup, inuiaqatigiinnullu akuulersimasup, nunamilu maani inuusunik perortunillu qitornallip, qinersisinnaatitaanini annaassavaa najukkamilu akuuffigisamini, tamat oqartussaaqataaneranni pisinnaatitaaffeqaqaleqinngisaannassalluni.

Innutaaqataalersut nutaat piffissami aalajangersimasumi nunami najugaqareersut najukkami tamat oqartussaaqataanerannut akuutinneqarneri, namminermuinnaanngitsaq aammali inuiaqatigiinnut nalituujusinnaavoq. Naleqqussarnissamut inuiaqatigiinnullu akuulernissamut – inuiaqatigiinni akuuffigilikani akisussaaqataanermik tigusinissamut kaammattuutitut isigineqarsinnaavoq. Soorlu tamanna inuiaqatigiinni pisinnaatitaaffilinnut A-nut, kiisalu killilimik pisinnaatitaaffilinnut B-nut, aggornilinnik innuttaqartuni takuneqartartoq, inuttut atukkat naligiinnginnerisa nassatarisaanik saqitsaattoqalersinnaaneranut pinaveersaatitut aamma isigineqarsinnaavoq.

Inuiaqatigiit innuttaasunut nutaanut ammaassineri; inuit avataaneersut nunatsinni akuulersinissaat unammillernartoqartuassaaq, amerlassutsimikkut kalaallit sungiusimasaannit allarlunnaaneri nunaniillu amerlasuutigut uagut kulturitsinnit allaanerulluinnartumik kulturililinnik, sulisussanik eqqussuinerup ajornartorsiutit nassatarisassai ataatsimiititaliap tappiiffiginngilai.

Taamaattorli inuit tamat oqartussaaqataanerannik annikillisaaniarluni alloriarnerit tamarmik, mianersorluinnarluni tunuarsimaarlunilu alloriutigisariaqarput.

Kommuninut qinersisinnaanerup annikillisarnissaanik siunnersuutip ataatsimiititaliaq assorsuaq isumaliutissippaa.

Qinersisinnaatitaanermut piumasaqaatit ullumikkut atuuttut ingerlatiinnarneqarnissaat, ataatsimiititaliap isumaqatigiittup kissaatigaa. Ataatsimiititaliaq tamanna naapertorlugu allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussivoq.

3.2. Sumiiffiit sinniisuutitaqartinneqarnerat.

Ikaarsaariarnermi nunami sumiiffiup sinniisaatut kommunalbestyrelsinut ilaasortaataqarnermik aaqqissuussaq inatsisissatut siunnersuummi ingerlateqqinneqarpoq. Taamaasilluni kommuniusimasut tamarmik minnerpaamik ataatsimik nunami sumiiffiup sinniisaatut kommunalbestyrelsimi ilaasortaataqassasut, inatsisissatut siunnersuummi § 45, imm. 4-ami aalajangigaavoq. Qinigassanngortittoq partiimit/qinigassanngorteqatigiinnit anginerpaameersoq

amerlanerpaanik qinerneqarsimasoq kommuniusimasumit sumiiffiup sinniisaatut inissineqassaaq (tamanna qinigassanngortittoq attaviitsoq partiit qinigassanngorteqatigiilluunniit qinersisaannit amerlanerusunik qinersiseqarsimangippat). Kommuniusimasuni sumiiffiup sinniisaatut inissineqartussaq qinigassanngortittut allattorsimaffianni ilaassaaq, kommuniusimasumilu aalajangersimasumik najugaqassalluni. Kommuniusimasumi sumiiffiup sinniisaatut kommunalbestyrelsimut ilaasortaasooq, kommuniusimasumit allamut nuunnermigut, tamanna borgmesteritut borgmesterilluunniit tulliatut atuuffimmut nuunneq siunertaqanngippat, qinigaasinnaasutsini annaassavaa, inatsisissatut siunnersuummi §§ 55-56 naapertorlugit.

Sumiiffiup sinniisaatut ilaasortaatitsisarnermik aaqqissuussinerup ingerlatiinnarneqarnissaa, Qaasuitsup Kommuniani komunalbestyrelsimut Kommuneqarfik Sermersuumilu kommunalbestyrelsimut kissaatigineqanngilaq. Aaqqissuussineq kommuniusimasuni piviusut tunngavigalugit naalackersuinikkut tamallu oqartussaaqataanerannut annertusaaasimangitsutut Kommuneqarfik Sermersuumi kommunalbestyrelsimut nalilerneqarpoq. Aaqqissuussinerli attatiinnarneqassappat pinngitsoorani najugaqartussaatitaanermik piumasaqaateqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa kommunalbestyrelsimut kissaatigineqarpoq, qinikkanik najukkamut pituttuinerup sumut iluaqutaanera kommunalbestyrelsimut takujuminaatsinneqarmat, aaqqissuussaanikkullu iluarsartuusseqqinnermi najugaqarnissamut piumasaqaat kommunalbestyrelsimut siunertaasumut akerliusutut isigineqarmat: kommunit (kommunerujussuit) nutaat atasiusutut saqqummertarnissaannut atatillugu. Sumiiffiup sinniisaanik aaqqissuussineq ingerlateqqinneqassappat, kommuninut pituttuisariaqannginnissaa, Kommune Kujallermi amerlanerussuteqartunit isumaqarfigineqarpoq. Naalackersuinikkut suliaqartumik illoqarfiit aallartitaqarnerannut sumiiffiup sinniisuanik aaqqissuussineq isumannaarinnittuusoq, taamaalillutik innuttaasut najukkami kommunalbestyrelsimut ilaasortamik naapitsinissamut periarfissaqarlutik, Qeqqata Kommunianit paasissutissiissutigineqarpoq. Siunertanilli atuuffinnillu ersarisaanissaq kommunimit maqaasineqarsimavoq.

Kommunit oqariartuutaat innersuusutigalugit sumiiffiup sinniisaanik ilaasortaatitaqartarnermik aaqqissuussinerup ingerlateqqinneqannginnissaa Kanukokap innersuusutigisinnaanngikka, Kanukokamit nalunaarutigineqarpoq.

Kommunerujussuarni nutaani kommuniusimasut annertunerusumik sunnuteqalernissaannut allatut annerusumik iluaqusiinani - aaqqissuussaanermik iluarsartuusseqqinnermi siunertarinetartunut aaqqissuussineq naapertuutinngitsutut, kommunerujussuullu ataasiunissaanik kissaateqarnermut akerliusuusutut, tassunga atatillugu Kanukokamit tikkuarneqarpoq. Najukkamit aallartitaq ataaseq arlallilluunniit ikitsoralaannguanik qinersiseqartillugit, tamat oqartussaaqataaneranni akerleriinnernik pilersitseqqajaasartoq, taamaalillunilu kommunalbesty-

reلسip katitigaanerata kommunerujussuarmi naalakkersuinikkut pissaanerup inissisimaneranik takutitsisuunngitsuusoq, Kanukokamit aamma tikkuarneqarpoq.

Taamaattorli sumiiffiup sinniisoqarnermik aqqissuussineq attatiinnarneqassappat, najugaqartussaataitanermik piumasaqaateqarnerup atorunnaarsinneqarnissaanik Kommuneqarfik Sermersuumit kaammattuuteqarnej, taamattaaj aqqissuussap siunertaanik sumiiffimmillu aallartitat atuuffiinik erseqqissaanissamik Qeqqata kommuniata kaammattuutaa Kanukokamit taparserneqarpoq.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap Kanukokap kommunillu isummersuutaannut qulaani taaneqartunut Naalakkersuisut oqaaseqaataannik pissarsiniarsimavoq. Naalakkersuisut akissumminni oqaatigaat Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuummik suliaqarnerminni UPA2011/38-ip ("Kalaallit Nunaanni aqqissuuseqqinnerup kingorna kommundusimasut tamarmik minnerpaamik qinikkamik ataatsimik nunami sumiiffiup sinniisaatut kommunalbestyrelsini ilaasortaataqarnissaat anguniarlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut") suliarineqarnerani Inatsisartut tunngaviummik isummernerat malissimagaat.

Tassunga atatillugu Inatsisinut Ataatsimiititaliap oqaatigissavaa apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnermi Suleriaatsimi § 36, imm. 4 malillugu inatsisartut oqaaseqaateqarneratigut tunngaviummik aalajangertoqanngimmat. Apeqqutaat aallaavigalugu oqallinnerulli taamaattoq takutippaa Inatsisartuni amerlanerussuteqartut sumiiffinnit sinniisuutitaqarnermik aqqissuusinerup ingerlatiinnarneqarnissaa kissaatigigaat, kiisalu Nunami namminermi pissutsinut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisup neriorsuutigalugu kommuninut qinersarneq pillugu inatsisissap nutaap suliarineqarnerani isummat partiit saqqummiussaata isiginarneqarumaartut. Neriorsuut tamanna Naalakkersuisut naammassivaat.

Ataatsimiititaliap oqaatigissavaa sumiiffiit sinniisuutitaqarnerannik aqqissuussineq eqquneqarmat kommunit kattussorneqarneranni ikaarsaariarnermut aqqissuussinermut atatillugu Aqqissuusseqqinnissaq pillugu Inatsisartut ataatsimiititaliarigallagaata taamatut kissaateqarnera tunngavigalugu.¹ Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut taamanikkut isumaqarsimapput taamanikkut kommundusimasut kommunerujussuit nutaat kommunalbestyrelsiini sinniisuutitaqarnissaat qularnaarneqassasoq. 2008-imi kommuninut qinersinissamat atuuttumik piffissami ikaarsaariarfimmiinnaanngitsoq ataavartumilli.

Sumiiffiit sinniisuutitaqarnerata attatiinnarneqarnissaa illersorlugu akerlilersorlugu tunngavilersuisoqarsinnaavoq. Ataatsimiititaliap maluginiarsimavaa sumiiffiit sinniisuutitaqarneratigut ilaatigut qularnaarneqarsinnaammat kommunerujussuarmi najukkani ataasiakkaani pissutsinik

¹ Aqqissuusseqqinnissaq pillugu Inatsisartut Ataatsimiititaliarigallagaata UPA2007/27-imut isumaliutissiissutaa takuuk.

ilisimasalinnik kommunalbestyrelsimi ilaasortaqaarnissaa aamma najukkami pineqartumi pisortatigoortunik pisoqartillugu kommunalbestyrelsinut sinniisaasinnaasunik. Peqatigitillugu taamatuttaaq tunngavilersuutigineqarsinnaavoq sumiiffiit sinniisuutitaqarneratigut kommunimi tamarmi innuttaasut periarfissinneqarmata kommunalbestyrelsimut ilaasortamut naminneq saaffiginninnissaminut isumaqarunik pissutsinik iluarsiiisoqartariaqartoq kommunalbestyrelsip ilisimasariaqagaanik. Qularnanngitsumik qinersisartut tamanna orniginartinnerussa-vaat kommunalbestyrelsimut ilaasortanut sumiiffimmi najugaqanngitsumut sianerner-nermut allannermulluunniit sanilliullugu. Taamatuttaaq tunngavilersuutigineqarsinnaavoq taamatut aaqqissuussinikkut sumiiffiit ataasiakkaat kommunalbestyrelsimi sunnuteqarsinnaaner-nerat qularnaartarmagu. Tunngavilersuutigineqartorli kingulleq qanoq ilumoortiginersoq aamma oqallisigineqarsinnaavoq. Aaqqissuussinikkut sumiiffiit ataasiakkaat periarfissinneqarput ”uummammiuminnik saqqummiussinissaminut”, kisiannili tamanna qularnaarinngilaq kommunalbestyrelsimi amerlanerussuteqartunit taperserneqarnissanut. Akerlianik annilaangati-geqarsinnaavoq aaqqissuussinikkut kommunalbestyrelsimut ilaasortat tamarmik misigisima-lersinnaammata sumiiffiit namminneq aggerfimmik sinniisaattut, pissutsillu taamaalerpata sumiiffiit sinniisaat akuttunngitsumik ikinnerussuteqartartussaapput. Tamannarpiarlu kommu-nerqarnikkut aaqqissuusseqqinneq iluatsissappat pissutsit ilagaat aaqqissuussinermut *akerli-usutut* oqaatigineqarsinnaasoq, tamatumani pingaaruteqarmat kommunip ataasiutut kommu-nimi tamarmi misigineqarnissaa, taamatullu aamma kommunalbestyrelsimut ilaasortat pin-ngitsoqaratik kommunimi *tamarmi* innuttaasut soqutigisaannik isumaginnittussatut misigisi-manissaat. Tassunga aamma ilanngunneqassaaq aaqqissuussinikkut pissutsit imatut iner-neqarsinnaammata qinigassanngortittoq ikittuinnarnik taaneqaraluarluni kommunalbesty-relsimut ilaasortanngornera allat qinigaanerugaluarlutik isinngitsoortut, taamatullu aamma kinguneqarsinnaalluni kommunalbestyrelsimut ilaasortaatitaqarneq eqqarsaatigalugu kommu-nimi tamarmiusumi partiit akornanni qinersisit agguataarsimanerata ersiutaannginneranik. Tamanna innuttaasut oqartussaaqataaner-nerat eqqarsaatigalugu ajornartorsiutitut misigineqarsin-naavoq.

Taamaalilluni sumiiffiit sinniisuutitaqarnerat iluaquteqarlunilu ajoquteqarsinnaavoq, taamaa-lilluni aamma tupaallaatigineqarsinnaanani kommunini Inatsisartunilu partiit akornanni apeqqut assigiinngitsunik isumaqarfigineqarmat.

Sumiiffiit sinniisuutitaqarnerat ingerlatiinnarneqassappat taava aamma sumiiffimmit sinni-soq kommunimi sumiiffimmi allanut nuqqat qinigaanerminik annaasaqartassanersoq ilan-ngullugu isummerfigineqartariaqassaaq.

Soorlu Naalakkersuisut siunnersuummini taamak iliornissamik siunertaqartut, sumiiffiup sinniisuutitaqarneranik ingerlatsiinnarnissaaq Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut IA-meersut Siumumeersullu kissaatigaat. Taamaakkaluartoq sumiiffiup sinniisaata kommune-rujussuup iluani illoqarfimmut allamut nuunnermigut ilaasortaanerminik annaasaqarnissa

amerlanerussutilinnit pineqartunit kissaatigineqanngilaq. Amerlanerussuteqartut tamanna naapertorlugu allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussiput.

Sumiiffiup sinniisaata ingerlatinnarneqarnissaa ataatsimiitalimi ikinnerussuteqartunit Demokraatineersunit kissaatigineqanngilaq. Ikinnerussuteqartut pineqartut tamanna naapertorlugu allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussipput, tassungalu atatillugu ikinnerussuteqartut oqaaseqaataannik imaattumik saqqummiussipput:

Qinersisartut Demokraatit isumaat malillugu, partiinik inunnilluunniit ataasiakkaanik qinersinnaassapput, kisitsinerillu naammassippata kommunalbestyrelsi tassaassaaq partiinit ataasiakkaanit qinigaanerpaanikuusut. Assersuutigalugu Kommuneqarfik Sermersuumi Demokraatinik qinersisimasut amerlassutsimikkut ilaasortanut pingasunut isertitsinissamut naammappata, taava Demokraatiniit qineqqusaartut qinigaanerpaajusimasut pingasut kommunalbestyrelsimut ilaasortangussapput. Tamanna inuit oqartussaaqataaneranni iliuitsitut pissusisamisoornerpaatut isigaarput. Qinersivinni ilaasortat aallaavigalugit suleriaaseqaraanni, taava qinersivinni ilaasortat inissaqarnissaat peqqutaalluni, kommunalbestyrelsimut qinigaanerpaajungitsut isernissaat pisinnaammat. Demokraatit isumaat malillugu tamanna inuit oqartussaaqataanerannut eqqortuliornerpaajungilaq. Qinersivik ataatsimut isigalugu aqqissuusinerup politikerit qinikkat eqqaasissavai, illoqarfimmit nunaqarfimmiunniit aalajangersimasumit aallartitaanginnerannik, kisiannili kommunip tamarmiusup soqutigisai sulisutigisussaallugit aallartitaanerinik.

3.3. Najukkani siunnersuisoqatigiit.

Sumiiffimmit sinniisoqartarnermik aqqissuusinermut taarsiullugulu najukkami siunnersuisoqatigiinnik, nunaqarfinni aqutsisut assigalugit atuuffilinnik, pilersitsisoqassasoq Qaasuitsup Kommuniani kommunalbestyrelsip kaammattuutigaa. Aammattaaq sumiiffinni ataasiakkaani siunnersuisoqatigiinnik kommunalbestyrelsip tungaanit pilersitsisinaanerup periarfissaalernissaanik, taakkulu pisussaaffilerneqassasut piginnaatitaaffilerneqassasullu, ilaasortasullu atuuffimminnut tunngatillugu akissarsiaqartitaanissaat Kommuneqarfik Sermersuumi kommunalbestyrelsip kaammattuutigaa.

Tamanna Kanukokamit taperserpeqarpoq. Sumiiffimmit aallartitaqarnermik aqqissuusinerup kommuniusimasunut taamaallaat atuutsinneqarnera, nunaqarfiillu ataatsimoorussamik aqutsisuinut tunngatillugu aqqissuusamik assingusumik pilersitsisoqannginnera, aalajangersimarpalaanngitsutut Kanukokamit tikkuarneqarpoq. Nunaqarfiit ataasiakkaat taamaalillutik nunaqarfiit ataatsimoorussamik aqutsisuinut sumiiffimmit aallartitaqarnissaq isumannaarneqanngilaq. Kanukokap taamatutaaq uparuarpa killormut ilionertut isikkoqarsinnaammat nunatsinni illoqarfiit nunaqarfittulli sunniuteqarsinnaatinneqassanngippata.

Kaammattuutit pineqartut akuereratarnissaannut, aqutsinermut inatsimmik akissarsiaqarnerlu pillugu nalunaarummik allannguinnissaq pisariaqassaaq.

Kommunini iluarsartuusseqqinnissamut atatillugu najukkani ataasiakkaani siunnersuisoqatigiinnik pilersitsinissaq Inatsisartunit isumaqatigiittunit 2007-imi itigartitsissutigineqarpoq (UKA 2007/50). Siunnersuummik suliarinninnermi Inatsisartut nangaassuteqarnerannut, pissutsit assigiinngitsut pissutaaqataapput:

- Siunnersuutip nassataraa, Kommunalbestyrelsit killilerneqanngitsumik amerlassusilinnik najukkani ataasiakkaani siunnersuisoqatigiinnik pilersitsinnaanissamut, ilaasortallu akissarsiaqartissallugit pisinnaatitaaffeqalissapput.
- Siunnersuutip nassataraa, kommunalbestyrelsit nammineerlutik najukkani ataasiakkaani siunnersuisoqatigiinni ilaasortaasussanik toqqaasinnaalernerat. Taamaalillunilu najukkani siunnersuisoqatigiit katitigaanerannik aalajangiiniarnermi najukkani qinersitsinissaq pisariaqarani.
- Kommunalbestyrelsimut ilaasortat, kommunalbestyrelsip nammineq pilersitaanni namminerlu ilaasortanik inuttalissallugit periarfissaqarfigisaanni, najukkani ataasiakkaani siunnersuisoqatigiinni ilaasortaanermi akissarsiaqartitaaneq siunnersuummi mattunneqanngilaq.
- Kommunini aqutsinermut inatsimmi siunnersuisoqatigiinnik nævninillu aamma najukkani siunnersuisoqatigiinnik aalajangiisartutullu ataatsimiititalianik pilersitsinissaq akissarsiaqanngitsunilli siusinnerusukkullui tunngavissaqareerpoq.
- Siunnersuut allaffissornikkut ileqqaarnissamik, qinikkanullu aningaasartuutunik ileqqaarnissaq ilanngullugu, kommunini iluarsartuusseqqinnermi isumannaarinninnissamut tunngaviummik siunertaanut naapertuutinnigillat.
- Aaqqissuussaanermmut Ataatsimiititaliap nunaqarfiit aqutsisunik atorunnaarsitsinissamik siunnersuutaanut ataqatigiisillugu siunnersuut isigineqassaaq.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap Naalakkersuisut qinnuigisimavaat qulaani allassimasut oqaaseqaateqaqqullugit. Naalakkersuisut akipput Naalakkersuisut pissutsit Inatsisartuni 2007-imi saqqummiunneqartut tunngaviatigut isumaqatigigaat. Tamatuma kingorna Naalakkersuisut kommuninik Kanukokamillu oqaloqateqartarnerminni immikkut ataatsimiititalianut aqutsinermut inatsimmi § 31, imm. 3 naapertorlugu kommunalbestyrelsip pilersissinnaasaanut ilaasortanik kommunit aningaasarsiaqartitsinnaaneranant periarfissap nalilersornissaanut piareersimallutik nalunaarsimapput.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap Naalakkersuisut qinnuigisimavaat ilisimatitsissutigeqqullugu Naalakkersuisut sutigut periarfissaqarsorineraat kommunini qinikkanut aningaasartuutit tamarmiusut qaffanneqannginnissaannut, aalajangerneqassagaluarpat kommunalbestyrelsit pe-

riarfissaqassasut najukkani siunnersuisoqatigiinnik assigisaannilluunniit aningaasarsiaqarsinnaasunik ilaasortalinnik pilersitsisinnaassasut.

Apeqqummut atatillugu oqaatigineqassaaq 2013-imut aningaasanut inatsisissatut siunnersuutip Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliami suliarineqarneranut atugassatut akissumminni Naalakkersuisut ilisimatitsissutigimmassuk kommuneqarnikkut iluarsaaqqinneq (suli) siunertarineqartutut allaffissornikkut sipaaruteqarnernik kinguneqarsimanngitsoq, akerlianillu kommunit allaffissornermut aningaasartuutaat annertuseriarsimasut. Kommunit kattussuutinninneranni ukiumi kingullermi kommunit allaffissornermut aningaasartuutaat katillugit 505 mio. kr.-isimapput. 2012-imut allaffissornermut aningaasartuutissatut missingersuutigineqartut 550 mio. kr.-iupput.

Naalakkersuisut akipput najukkani siunnersuisoqatigiinnut assigisaannulluunniit ilaasortaanermut aningaasarsiat qummut killilerneqarsinnaanerat isumaliutigineqarsinnaasoq. Taamaaliortoqassappat aqutsinermut inatsisit aningaasarsiaqartitsinermullu nalunaarut allannngortittariaqassapput.

Naalakkersuisut taamatuttaaq periarfissatut tikkuarpaat aningaasarsiaqartitsineq iluarsineqarsinnaasoq qinikkanut aningaasartuutigineqarsinnaasut ataatsimut qummut killilerneqarnerisigut, najukkani siunnersuisoqatigiinnut assigisaannullu ilaasortaanermut aningaasarsiaqartineqarneq pisassalluni kommunalbestyrelsimut kommuninilu ataatsimiititalianut allanut ilaasortat aningaasarsiaasa iluarsineqartarnerisigut.

Periarfissaq Naalakkersuisut akissumminni eqqaanngisaat tassaavoq kommunalbestyrelsimut ilaasortat ikilisinneqarsinnaanerat.

Najukkani siunnersuisoqatigiinnit pilersitsisoqarsinnaanissaanik siunnersuummik kingullermik Inatsisartunut saqqummiussisoqarpoq 2008-mi ukiakkut ataatsimiinnermut 2008². Aaq-qissuusseqqinnissaq pillugu Inatsisartut ataatsimiititaliarigallagaata taamanikkut tamanna pillugu ilaatigut ima oqaaseqarpoq:

”UKA 2007/30-ip aamma UKA 2007/50-ip suliarineqarneranni kommunerujussuanngortussani kommunalbestyrelsini kommunit maanna atuuttut ilaasortaqaarnissaat qulakkeerneqassasoq ataatsimiititaliap isumaqatigiittup kissaatigivaa, aamma nunaqarfinni aqutsisut ilaasortai affaannangorlugilluunniit attatiinnarnissaat (soorlu “Nu-naqarfinni ataatsimut aqutsisunik” pilersitsinikkut, taakku tassaassapput sumiiffiup iluani nunaqarfinni marlunni amerlanerusuniluunniit nunaqarfinni siulersuisut).

² UKA 2008/61: Kommunit aqunneqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisissaannut siunnersuut

Naalakkersuisut taama siunertaqarsimannikkaluarput, taamaattorli Ataatsimiititaliap inassuteqaataanut Inatsisartut akuersaarput.

Nunaqarfinni aqutsisut attatiinnarneqarnerisigut kommunillu atuuttut kommunalbestyrelsinnngortussanilu ilaasortaatitaqarnissaat qulakkeerneratigut sumiiffinni siunnersuisoqatigiinnik pilersitsinissamut tunngavissaqanngitsoq Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, Naalakkersuisullu tamanna pillugu siunnersuutaata itigartinneqarnissaa innersuussutigalugu.

Taamaalillutik Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup sumiiffinni inuit qinigaasa ullumikkutut ilisimasatta ikililerlugit attatiinnarneqarnissaat piumasarivaa. Taamaalilluni inuit qinigaasa ataatsimut amerlassusaasa ikilernerisigut kommunit pillugit aaqqissuusseqqinnermi siunertaasut pingaarnerpaat ilaat sipaarniutit periarfissaalissapput.

Taamaattorli inatsisissatut siunnersuummi maanna saqqummiunneqartumi kapitali ataaseq (Kapitali 7) kommunalbestyrelsit tunngaviatigut killeqanngitsumik amerlassusilinnik sumiiffinni siunnersuisoqatigiinnik pilersitsisinnaanissaannut periarfissiivoq, taakkulu tamarmik tallimanik akissarsiaqartitaasunik ilaasortaqaassapput. Sumiiffinni siunnersuisoqatigiit tamakku "sumiiffinni suliaasaatit" pillugit aalajangii-sinnaallutillu sumiiffinni pissutsit pillugit kommunalbestyrelsimut oqaaseqateqarsinaallutillu innersuussuteqarsinnaapput.

Nunaqarfinni siulersuisut attatiinnarneqarnerisigut kommunillu pioreersut kommunalbestyrelsissani sinniisoqarsoqarnissaasa isumannaarneqarnerisigut sumiiffinni siunnersuisoqatigiit pilersinneqarnissaannut pisarialimmik tunngavissamik sulii nasasaasaqanngitsoq Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Tamatumanittaaq sumiiffinni soqutigisat pillugit peqataatitsinissamut kommunalbestyrelsit allatigut – akikinnerusumillu – periarfissaqarnerat taasariaqarpoq.

Sumiiffinni siunnersuisoqatigiit pilersinneqarnissaannut periarfissaq killilernerqaraluarpalluunniit kommunini maanna piusuni tamani sumiiffinni siunnersuisoqatigiinnik ataasiinnarmik pilersitsisoqarsinnaalerluni, kajumissaatisianut aningaasartuutissat taakkuinnaat ataatsimut 6,5 mio. kr.-t missaanni naleqassapput. Tassunga siunner-suisoqatigiit allaffissornikkut kifartuunneqarnerannut aningaasartuutit, ininut aamma qarasaasiaqarnermut assigisaannullu aningaasartuutit ilanngunneqassapput.

Kommunik aaqqissuusseqqinnermi sipaarutissatut siunniunneqartut aalajangiusi-maannarneqarnissaat Ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq.

Taamaattumik Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussissasut Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup kaammattuutigaa, taamaalillutik kommunalbestyrelsit sumiiffinni siunnersuisoqatigiinnik pilersitsinissamut periarfissamik tunineqanngillat.”

Naalakkersuisut 2013-imi upernaakkut ataatsimiinnermi kommunik aqutsineq pillugu Inatsisartut inatsisaannik allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussinissartik siunertarigaat, Naalakkersuisut paasissutissiissutigini kuuat. Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuummik qanoq ilusiliinissamik isumaliutiminnut Sumiiffiit Siunnersuisoqatigiivini pilersitsinnaanissamik kissaatit ilanngutissagaat, Inatsisinut Ataatsimiititaliamit Naalakkersuisut kaammattorneqarput, kiisalu – kissaatit pineqartut Naalakkersuisunit tapersearneqarnissaat piareersimaffigineqarpat – qanoq Sumiiffiit Siunnersuisoqatigiivini aaqqissuussinerup pilersinneqaratarsinnaasup pitsaanerpaamik ilusilerneqarnissaa aningaasalersorneqarnissaalu isummorsorfigeqqullugu.

3.4. Innuttaasut nunatta avataani najugaqarallartut qinersinnaatitaanerit qinigaasinnaanerallu.

Naalakkersuisut saqqummiussissummini ilaatigut oqaatigaat:

“Siunnersuut naapertorlugu inuit aalajangersimanagerusut - ilinniartut, napparsimavinni uninngasut il.il. - nunatta avataani najugaqalerallarsimasut taakkulu aapparisaat kommunalbestyrelsinut, nunaqarfinni aqutsisunut aamma ilagiit sinniisaannut qinersinerni taasisinnaanissaminnut periarfissinneqassallutik.

Tusarniaanerup kingorna apeqqutigineqarpoq nalinginnaasumik tamat oqartussaaqataaneranni tunngaviusut akuerisaasut naapertorlugit aamma qulakkeerneqassasoq taakkua inuit pineqartut qinersinermut qinigassanngortissinnaanissaat. Inatsisartuni 2010-mi suliarinninnermi apeqqut tamanna qaqinneqanngilaq. Siunnersuut taama isikkoqartillugu inuit taakku § 2-mi pineqartut taamaallaat taasisinnaanissamut periarfissinneqassapput kisiannili qinersinermut qinigassanngortissinnaassanatik. Tamat oqartussaaqataaneranni tunngaviusut nalinginnaasumik akuerisaavoq qinersinermut qinersinnaatitaagaanni aamma qinersinermut qinigassanngortissinnaanissaq.”

Inatsisinut Ataatsimiititaliap tassunga atatillugu oqaatigissavaa UPA2010/141 (Kommunalbestyrelsinut, nunaqarfinni aqutsisunut ilagiillu sinniisaannut qinersisarnerit pillugit inatsit pillugu Naalakkersuisut allannguutissamik siunnersuuteqaqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, taamaalilluni § 2 Inatsisartut inatsisaanni Kalaal-

lit Nunaanni Inatsisartunut qinersisarneq pillugu inatsisip assinganik aalajangersa-gaqaleqqullugu) pillugu ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaani aallaviulluinnarsimammat kommunimut qinigassanngortissinnaanerup kommunimut qinersisinnaatitaaneq malissagaa, taamaattumillu Inatsisartunut qinersisarneq pillugu inatsisartut inatsisaanni § 2-mut naaper-tuuttumik aalajangersakkamik ilanngussineq innuttaasut nunatta avataani najugaqarallartut eqqarsaatigalugit taasisinnaatitsiliinnarani kisianni aamma qinigaatitsisinnaalissasoq pissutsit aalajangersakkamut ilaatinneqartut pissutigalugit.

Taamatut eqqarsarnartoqartitsigaluarluni ataatsimiititaliap siunnersuutip akuersissutigineqar-nissaa inassutigaa Inatsisartullu taamatut inassuteqarneq malillugu. UPA 2010/141-mut isu-maliutissiissut isumaliutissiissummut matumunnga ilanngussatut 3-tut ilanngunneqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu Inatsisinut Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup allannguutis-satut siunnersuut saqqummiuppaa, taamaalilluni § 5-imi qinigaasinnaaneq pillugu aalajan-gersakkamut inuit § 2 naapertorlugu qinersisinnaatitaasut aamma ilaasussanngorlugit.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup **allannguutissatut siunnersuut saqqummiuppaa**. Tama-tuma saniatigut amerlanerussuteqartut IA-meersut aamma Siumumeersut kiisalu ikinnerus-suteqartut Demokraatineersut **tapiliussamik allannguutissatut siunnersuutit tamarmik immikkut saqqummiuppaat**.

Taamak oqaaseqarluni Inatsisinut Ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortip-paa.

Isak Hammond,
Siulittaasoq
Inuit Ataqatigiit

Justus Hansen
Demokraatit

Doris Jakobsen
Siumut

Harald Bianco
Inuit Ataqatigiit

Kristian Jeremiassen
Siumut